

**ОКРЕМІ ПРОБЛЕМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО
РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ**

Коваленко М.І.,

здобувачка вищої освіти

спеціальність 081«Право»

факультет №4 ДонДУВС

E-mail: kovalennom04@ukr.net

Науковий керівник: Кадала В.В., к.ю.н., доцент

доцент кафедри господарсько – правових

дисциплін та економічної безпеки

Донецький державний університет внутрішніх справ

E-mail: kadala@i.ua

Питання глобалізаційних змін у правовій доктрині набирає особливої актуальності. Більшість країн, які обрали Європейський шлях розвитку проводять адаптації правових сегментів у розрізі європейських норм права. Значну увагу приділяють фінансовому праву, котре суттєво впливає на добробут країни. Україна не є виключенням та проводить різні законодавчі ініціативи з врахуванням Європейських норм права. Знаходячись у стані воєнних дій, котрі розв'язані російською федерацією проти України законодавці звертають свою увагу саме на правові регулятори, котрі несуть дохід до бюджету, а саме на фінансовий контроль за їх формуванням та використанням.

Варто зауважити, що особливості правового регулювання фінансового контролю в Україні та їх специфіка полягають у розгалуженості нормативних актів, проте за основу взято законодавство у сфері фінансового права. Варто зазначити, що спеціальне законодавство у сфері фінансового контролю є застарілим та таким, що не відповідає сучасному стану розвитку суспільних відносин, економіко-політичному стану держави, котра знаходиться в стані воєнного стану. У зв'язку з зазначеним виникає необхідність реформування нормативного базису у сфері фінансового контролю в Україні шляхом упровадження в національну правову систему міжнародних стандартів, зокрема Міжнародних стандартів фінансової звітності, у практику діяльності національних органів державного фінансового контролю та стандартів *acquiscommunautaire*, обов'язкових у ЄС, для гармонізації нормативно-правових актів законодавства України та практики їх застосування. Зазначені проблеми не є вичерпаними, проте їх зміст засвідчує та підкреслює актуальність обраної проблеми дослідження так, як досягти результативності процедур фінансового контролю без дієвих правових змін неможливо

Проблеми правового забезпечення, сутнісного змісту та порядку проведення фінансового контролю не є новою, проте не втрачає своєї актуальності про, що свідчать чисельні наукові монографічні дослідження, існуючи наукові дискусійні платформи, котрі обирають її предметом вивчення. Серед науковців котрі присвятили свої праці проблемам фінансового контролю доцільно відзначити: Т.О.Чернадчук, С.М. Гончарук, Д.В.Долбнєва, С.В. Приймак, Є.М. Романів, К.В. Пивоваров, П.Ю. Пришва, Н.Я. Якимчук та інші. У їх дослідженнях доволі обмежено подається проблема оновлення правового регламентування фінансового контролю в надзвичайних умовах, серед яких воєнні дії в країні займають одне з провідних місць.

Необхідною умовою системності та якісного проведення фінансового контролю, на погляд фахівців практиків, є дієва законодавча база, яка забезпечувала б його легітимність і цілісність, чітко визначала взаємозв'язки всіх елементів його системи. Беззаперечним є той факт, що за період існування незалежної України було прийнято низку нормативно-правових документів, що регламентують порядок здійснення фінансового контролю. Ключовим документом виступає Конституція України [1]. Так, у ст. 19 Конституції України законодавець визначає, що «...правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством», а ст. 85 законодавець закріплює право проведення фінансового контролю за Верховною Радою України при затвердженні Державного бюджету і внесенні змін у нього, при його виконанні, ухваленні рішення по звіту про його виконання. Наступним правовим регулятором можна вважати Бюджетний кодекс України [2]. Законодавець у гл. 17 Бюджетного кодексу України визначає основні засади контролю за дотриманням бюджетного законодавства, при цьому окреслює «...повноваження Верховної ради України, Міністерства фінансів України, Державного казначейства України, органів Державної фінансової інспекції, місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів відповідних місцевих рад з контролю за дотриманням бюджетного законодавства, а також повноваження Рахункової палати по контролю у бюджетному процесі»[2].

Серед основних недоліків системи фінансового контролю в Україні є недосконалість правових регуляторів, котрі регламентують процедури фінансового контролю, потребує вдосконалення їх змістовності з позиції адаптації Європейських правових фінансових норм, які вже ограбовано та впроваджено в системи державного управління. Заходи покращення та підвищення дієвості фінансового контролю в країні, котра функціонує в умовах воєнного стану, мають бути спрямовані на дотримання фінансової стабільності та економічної безпеки на основі досягнення таких цілей як: збільшення державного бюджету; економія витрат бюджету; зниження злочинності у фінансовій сфері; зменшити корупцію в країні. Саме недотримання цих цілей є

значною загрозою фінансовій безпеці. За результатами проведених досліджень можна стверджувати, що було неодноразово здійснено спроби оновити та уніфікувати законодавство в сфері фінансового контролю, однак це питання наразі залишається відкритим.

З цього приводу доцільно звернутися до одного з останніх проектів законів, зокрема, Проект Закон України «Про основні засади діяльності органів державного фінансового контролю» № 9086 від 17.09.2018 р.[3], що був розроблений Держаудитслужбою. У даному Проекті законодавці запропонували визначити основні засади організації, повноваження, підстави і порядок діяльності органів державного фінансового контролю загалом та Держаудитслужби як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом зокрема. Крім того, було передбачено оновлення та модернізацію чинного законодавства у сфері державного фінансового контролю для підвищення його якості та ефективності на державному, регіональному та місцевому рівні.

Таким чином, з метою підвищення ефективності та дієвості фінансового контролю на макроекономічному рівні необхідно сформувати єдину методологію та нормативно-правову основу, розмежувати сфери діяльності органів фінансового контролю, застосовувати нові інформаційні технології, а також забезпечити необхідні умови для створення кожним органом державної влади ефективною системою внутрішнього фінансового контролю та внутрішнього аудиту, у тому числі шляхом стандартизації у сфері фінансового контролю. Доведено, без дієвої законодавчої бази, котра включає європейські правові норми сформувати правовий блок у контексті фінансового контролю практично неможливо, проте доцільно активізувати дії законодавця з огляду на рольове призначення фінансового контролю щодо збереження коштів держави, котра потерпає від воєнних дій та зобов'язана забезпечити обороноздатність та життєдіяльність незахищених верст населення особливо в умовах воєнного стану.

За результатами проведених досліджень встановлено, що фінансовий контроль представляє собою цілеспрямовану діяльність законодавчих і виконавчих органів публічної влади і недержавних організацій, спрямована на забезпечення законності, фінансової дисципліни і раціональності в ході мобілізації, розподілу і використання коштів централізованих і децентралізованих грошових фондів держави з метою найефективнішого соціально-економічного розвитку усіх суб'єктів фінансових правовідносин.

При цьому, в умовах воєнного стану в Україні фінансовий контроль набирає пріоритетного значення в фінансово – економічній діяльності країни так, як потребує перегляду законодавчих положень щодо його здійснення, впровадження в діяльності контрольних органів, з метою збереження основних функцій та вдосконалення основних завдань.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. (дата звернення: 27.01.2023).
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 8 липня 2010 року № 2456 – VI. Відомості Верховної Ради України, 2010, № 50-51, ст.572. (дата звернення: 29.01.2023).
3. Проект Закону України «Про основні засади діяльності органів державного фінансового контролю»: Проект від 30.11.2020 URL: <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/1057>(дата звернення: 30.01.2022).
4. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889- VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43. (дата звернення: 30.01.2023).